

Примѣрътъ, впрочемъ, на ратниците въ Босна и Ерцеговина за свобода и брожението въ Черна-гора и Сърбия не бѣха отъ естество да дадатъ нѣкоя стойностъ на таквизъ проповѣди; напротивъ, всичко това електризирваше всички противъ турското правителство; всичко това ободряше, възхищаваше, прѣизпѣлваше съ радостъ и съ най-добри надежди и мало, и голѣмо, а и новинитѣ, които сѣщеврѣменно пристигаха въ Цариградъ не само изотвждъ Дунава, но и изъ разни мѣста на България за възстанически и тамъ приготовления, подкладваха още повече огъня и насърдчаваха още повече тайнитѣ тукъ български съзаклетници противъ турското владичество.

Мнозина дори младежи въ разгара на своя патриотизъмъ, упоени отъ проповѣдитѣ за народна свобода, зарѣзваха си работата и трѣгваха тайно или явно едни за Румжния, кръстосвана отъ български революционери, други за Сърбия, цѣла развълнувана поради ерцеговинско-босненското възстание, трети за сама България, всецѣло прѣдадена на приготовленията за великия освободи-

---

говци, били изрично поискани отъ министра Али Паша, който ги викалъ при себе си нарочно за това. Първиятъ отъ тѣхъ не можеше дори и до послѣднитѣ си дни да се примири съ себе си, когато си спомняше, душевно развълнуванъ, че той билъ *зорленъ* накаранъ да тури честния си търговски подписъ подъ единъ адресъ, въ който между друго се казвало още, че *„великодушнитѣ турски султани и храбритѣ мусулмани имали християнскитѣ си поданници като свои еднокрѣвни братя по правилото на Хазрети Омара, който, когато влязълъ въ града Иерусалимъ, рекълъ на патриарха и на християнския народъ: „вашата кръвъ е наша кръвъ“.* „Моята кръвъ, на българинъ и християнинъ, една и сѣща съ кръвта на Омара и на мусулманина, пф!!?“... извикваше ядовито, натѣртено и съ тежка въздишка покойниятъ Никола П. Тѣпчилешовъ, като си правѣше въ сѣщо врѣме и кръста. — Този адресъ е обнародванъ изцѣло и въ *„Българо-грѣцката църковна разпря“* отъ Т. Ст. Бурмовъ, стр. 336—337, безъ обаче да се отбѣлѣжи, какъ сѣ изтѣргнати подписитѣ на нѣкои наши първенци въ Цариградъ. Но той е придруженъ тамъ съ люти, жестоки, уязвителни коментарии противъ авторитѣ му, отъ които главниятъ е билъ покойниятъ д-ръ Ст. Чомаковъ.